

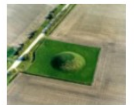
MEMO

Van : [REDACTED], controle [REDACTED]
Aan : [REDACTED]
Onderwerp : veldverslag archeologisch onderzoek 13 januari 2025
Datum : 28 januari 2025
Ons Kenmerk : V24-5382a

Onderzoekslocatie

Op 13 januari Vestigia Archeologie & Cultuurhistorie een Inventariserend Veldonderzoek door middel van proefsleuven uitgevoerd in Leersum. De onderzoekslocatie bevindt zich ten zuiden van de huidige dorpskern en net ten westen van het adres Boerenbuurt 32.

In 2009 is binnen een groter plangebied reeds een archeologisch bureau- en inventariserend veldonderzoek uitgevoerd door Vestigia waarbij ook het onderhavig perceel is onderzocht.¹ Een actualiserend/aanvullend archeologisch bureauonderzoek uitgevoerd in 2024 heeft uitgewezen dat archeologische waarden in de ondergrond aanwezig kunnen zijn.² Er is daarom geadviseerd het terrein nader te onderzoeken door middel van proefsleuven ten einde inzicht te krijgen over de aard, locatie, omvang en kwaliteit van de archeologische resten. Het Bevoegd Gezag heeft op 16 september 2024 ingestemd met het advies voor het uitvoeren van een proefsleuvenonderzoek. Voor dit onderzoek is een Programma van Eisen (PvE) geschreven dat goedgekeurd is door het bevoegd gezag.³

Veldwerkbevindingen

Het PvE voorzag in een drietal sleuven van 4 x 25 m die parallel aan de Boerenbuurt zouden worden aangelegd. Indien archeologische sporen of structuren aangetroffen zouden worden kon 100 m² extra aangelegd worden om deze beter te kunnen begrenzen. Bij de voorbereiding van het veldwerk is echter vanwege de aanwezigheid van een gasleiding midden door het plangebied dit proefsleuvenplan gewijzigd in twee proefsleuven van 4 x 25 m, één proefsleuf van 4 x 20 m en één proefsleuf van 2 x 10 m. Tijdens het veldwerk zijn uiteindelijk vijf proefsleuven aangelegd.

In de werkputten was geen sprake van complexe of veranderende bodembouw en zijn per werkput één tot twee profielkolommen gedocumenteerd. In de meest noordelijke werkputten (werkput 1 en 5) is sprake van een ca 30 cm dikke bouwvoor (laag 900) met daaronder een gemengde laag met een dikte van 20 cm (laag 910), zie afbeelding 3). In de profielen van werkput 2, 4 en 5 is nog een restant van het esdek gezien (laag 905). Deze laag is in de meeste gevallen 16 cm dik maar in profiel 1 van werkput 5 resteerde nog 28 cm van deze laag (afbeelding 4). Restanten van een oud oppervlak of podzol (B-horizon) ontbreken geheel.

De top van de C-horizont ligt in de centraal gelegen werkputten 2, 3 en 5 tussen 5,40 en 5,50 m +NAP. In werkput 1 en 4 heeft het vlak in de top van de C-horizont een hoogte tussen 5,10 en 5,30 +NAP.

¹ [REDACTED] et al. 2009.

² [REDACTED] 2024.

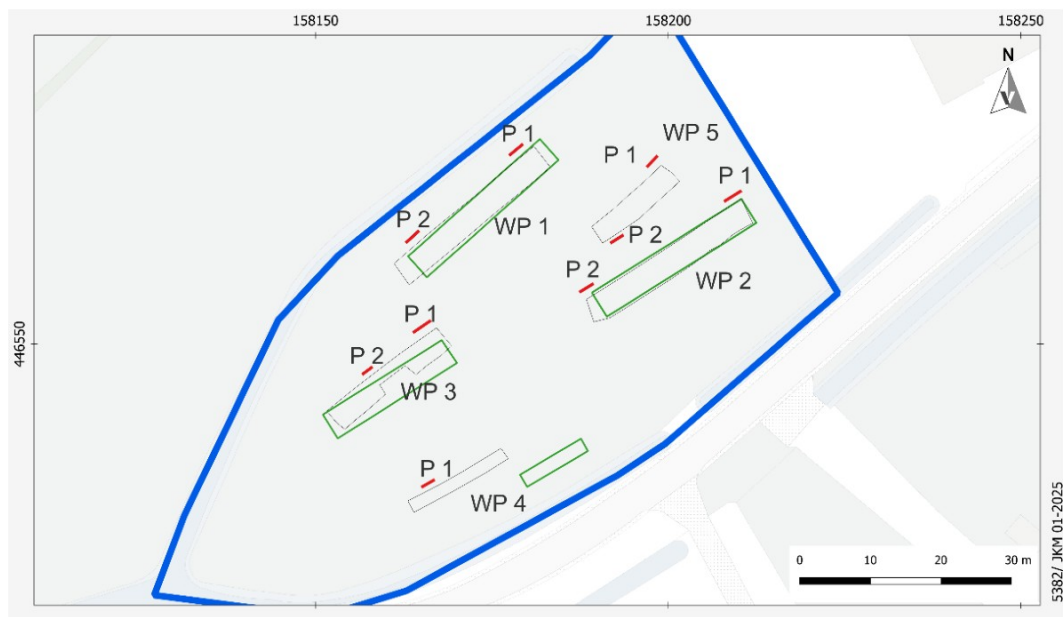
³ [REDACTED] 2025.

PUTTENPLAN

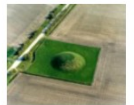

Afbeelding 1: Voorgestelde puttenplan in het PvE. Bron: Vestigia 2025.

Afbeelding 2: Gerealiseerd puttenplan. In groen de contouren van de geplande sleuven, in dunne zwarte lijn de contouren van de gerealiseerde werkputten. Bron: Vestigia 2025.

Afbeelding 3: Werkput 3, detail van profiel 1 in de noordelijke putwand met van boven naar beneden de bouwvoor (S3900), daaronder een vlekkerige, gemengde laag (S3910) en daaronder de C-horizont (3920). Foto: Vestigia 2025.

Afbeelding 4: Werkput 5, detail van profiel 1 in de noordelijke putwand met van boven naar beneden de bouwvoor (5900), daaronder het plaggendek (5905) overgaande in de C-horizont (5920). Foto: Vestigia 2025.

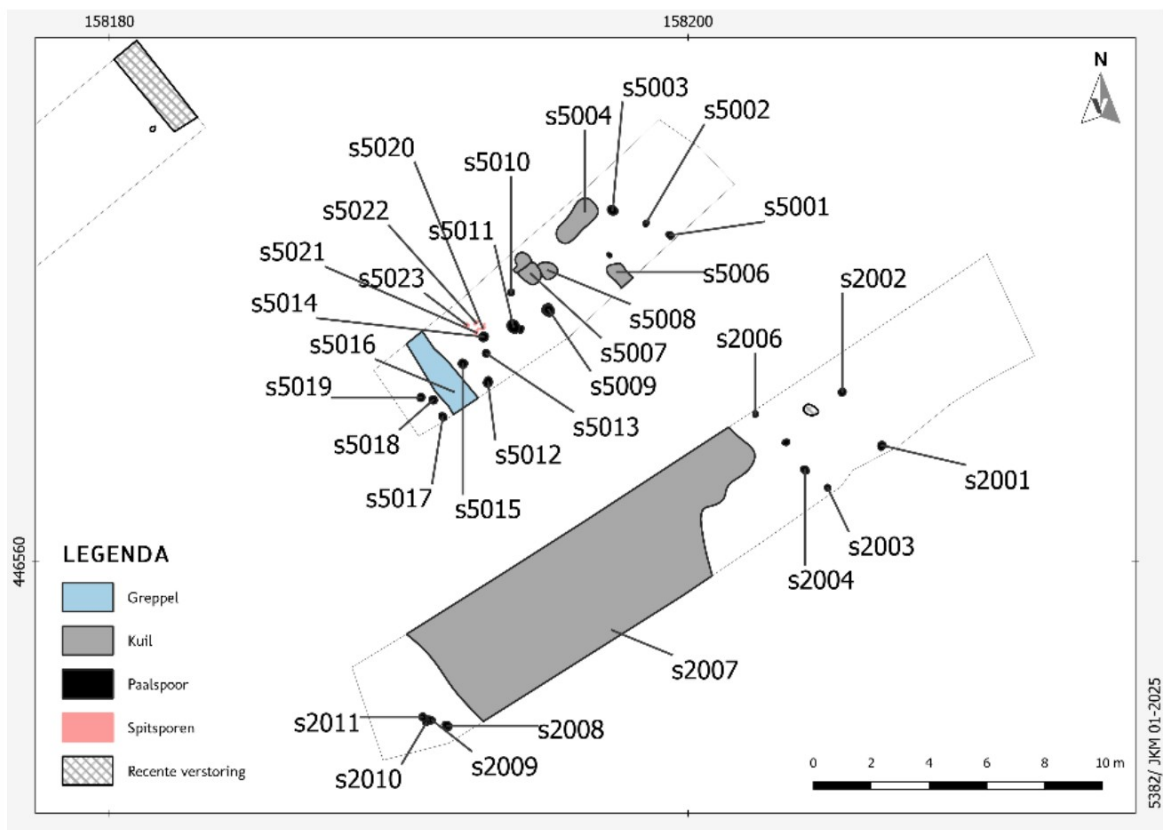

Type	Wp 1	Wp 2	Wp 3	Wp 4	Wp 5	Totaal
Paalkuil		10		1	14	25
Kuil	1	1			4	6
Greppel			2	1	1	4
spitspoor					4	4
Laag	3	3	4	4	3	17
Verstoring recent	1	1				2
Verstoring natuurlijk	1					1
Totaal	6	15	6	6	26	59

In de vlakken van werkput 3 en 4 zijn alleen delen van vrij recente greppels aan het licht gekomen. In het veld is vast gesteld dat de meest oostelijke greppel jonger is dan het hier aanwezige restant van het esdek. De greppels zijn niet terug te vinden op de kadastrale minuut van 1811-1832 maar de oriëntatie (noordwest-zuidoost) is wel overeenkomstig met de percelering van destijds.

Het vlak van werkput 1 was op één spoor na leeg.

Afbeelding 5: De sporenconcentraties in werkput 2 en 5. Bron: Vestigia 2025.

Afbeelding 6: Rij paalkuilen in werkput 2. Bron: Vestigia 2024.

In het noordwestelijk deel van werkput 2 zijn zes paalkuilen aan het licht gekomen (afbeelding 6). In het midden van het vlak was een grote vlek aanwezig met een doorsnede van ten minste 13 m (S2007). Op twee plaatsen is een boring gezet waaruit is gebleken dat deze kuil tussen 50 en ten minste 100 cm diep is. Dit spoor is, en kon, niet worden gecoupeerd vanwege de zeer natte veldomstandigheden. De contour, de grote en de vullingen van deze uitgraving in het vlak zijn niet die van een waterput, maar van een forse kuil. Deze kuil kan zijn gegraven om hieruit schoonzand te delven, waarna die is dichtgeworpen met humeuze grond en afval. Uit het spoor is vondstmateriaal verzameld (V4 t/m 7), te weten roodbakkend- en witbakkend aardewerk en steengoed met oppervlaktebehandeling. Daarnaast bevatte de vullingen kleine fragmentjes baksteen en zijn verschillende volledige gecorrodeerde ijzeren nagels hierin aanwezig. Werkput 5 is ten noorden tussen werkput 1 en 2 aangelegd om de sporenconcentratie te begrenzen wat heeft uit gewezen dat ter plaatse nog sprake is van sporen. Zie ook de Allesporenkaart aan het einde van dit memo.

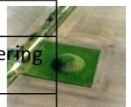
Vondstmateriaal

Er is tijdens het onderzoek vrij weinig vondstmateriaal aangetroffen. De vondsten zijn afkomstig uit recente verstoringen, de C-horizont en het al genoemde S2007.

Vondstnummer	Werkput	Vlak	Spoor	Vulling	Vondstcategorie	Aantal	Gewicht (g)	Opmerking
1	1	1	999			1	20	Fragment dakpan, RB

2	2	1	920			5	90	Roodbakkend; 2 bodemfragmenten met standring en inwendig loodglazuur; 3 wandfragmenten met inwendig loodglazuur en koperoxide.
3	2	1	999			1	4	Fragment helder vlakglas
3	2	1	999			1	42	Ovaal vormig fragment steenkool, voorgevormd met letter N
3	2	1	999			1	83	gevormd steen, strakke/scherpe hoeken/rand
3	2	1	999			1	143	Grijsbakkende dakpan fragment met nok
4	2	1	7			1	64	Roodbakkend; randscherf met volledig loodglazuur
5	2	1	7			1	31	Roodbakkend; wandscherf met inwendig glazuur, uitwendig spatglazuur
5	2	1	7			1	15	S2; wandscherf met reliëfversiering
5	2	1	7			1	4	Witbakkend aardewerk; randfragment met versiering op rand; loodglazuur met koperoxide
6	2	1	7			1	10	S2; randfragment met ooraanzet
7	2	1	7			1	108	Roodbakkend; bodemfragment met pootje en inwendig loodglazuur, uitwendig glazuur vlekken

Conclusie

De paalsporen in werkputten 2 en 5 vormen geen configuratie van een plattegrond van een houten gebouw. Bovendien zijn de paalsporen noch groot in diameter noch diep ingegraven/ingeslagen. Mogelijk is een deel hiervan aan een hekwerk toe te schrijven. Dit in combinatie met de greppels is een aanwijzing dat deze sporen onderdeel zijn van het nieuwtijds agrarisch cultuurlandschap. De grote kuil S2007 lijkt ons inziens een zandwinkuil, waaruit schoon 'geel zand' is gedolven en daarna dicht gestort met humeus zand en enig afval. Dit zand kan zijn gedolven voor bouwdoeleinden, wellicht in de dorpskern, maar in ieder geval niet onderhavig plangebied.

Conceptadvies

Vanwege de afwezigheid van archeologisch waardevolle sporen en vondsten in de proefsleuven is ons voorstel om voor dit proefsleuvenonderzoek geen evaluatierapport op te stellen maar te volstaan met dit memo, en direct over te gaan naar het opstellen van het conceptrapport. De weinige vondsten zullen worden gedeponneerd in het provinciaal archeologisch depot.

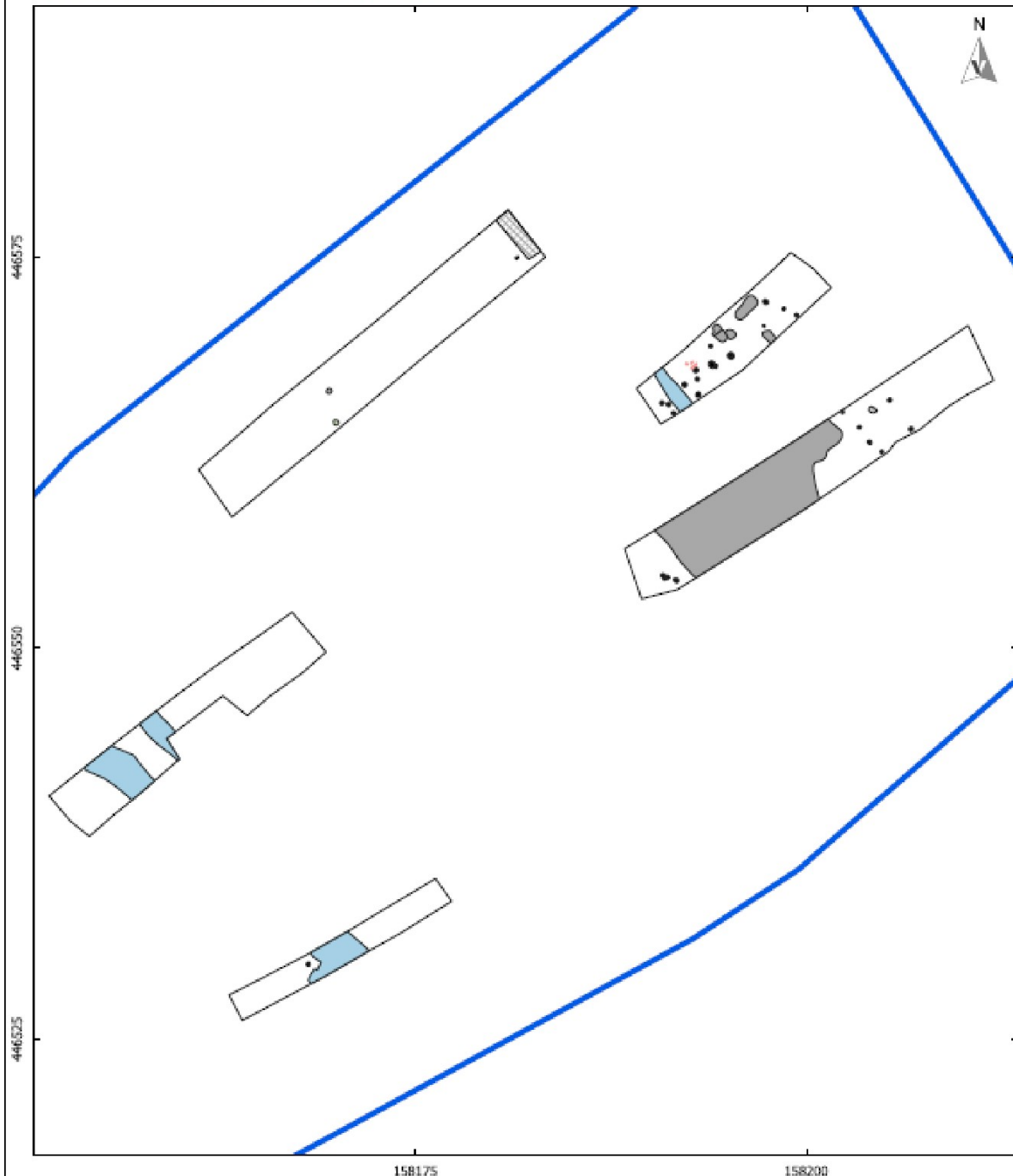
Het ontbreken van behoudenswaardige archeologische sporen en vondsten is een indicatie dat de kans op de aanwezigheid van een behoudenswaardige vindplaats klein is in de niet onderzochte delen van het plangebied. Ons advies is daarom om deze locatie vanuit het perspectief van de gemeentelijke archeologische monumentenzorg vrij te geven.

Niettemin blijft de meldingsplicht voor een archeologische toevalsvondst of waarneming tijdens de voorgenomen grondwerkzaamheden onverminderd van kracht (Erfgoedwet, artikel 5.10 Archeologische toevalsvondst). Aangezien het nooit volledig is uit te sluiten dat tijdens eventueel grondverzet een archeologische toevalsvondst wordt gedaan, is het wenselijk de uitvoerder van het grondwerk te wijzen op de plicht om hiervan zo spoedig mogelijk melding te doen bij het bevoegd gezag, de gemeente Leersum, en de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed.

Vestigia BV Archeologie & Cultuurhistorie
e-mail: info@vestigia.nl
tel: 033 277 9200

KAART 3 - ALLESPORENKAART

LEGENDA

- Plangebied
- Greppel
- Kuil
- Paalspoor
- Spitspoor
- Natuurlijke verstoring
- Recente verstoring

Project: V24-5798 IVO-P Dennelaan 59 -
Hollandsche Rading, De Bilt

Datum: januari 2025
Bron: Basisregistratie Grootchalige
Topografie (BGT); PDOK 2018

Tekenaar: JKM

0 5 10 15 m

